RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 4155542

Onderwerp: Perspectiefnota 2025-2028

Kernboodschap

De Perspectiefnota 2025-2028 markeert een belangrijk moment voor Arnhem, waarin we vooruitkijken naar de toekomst van onze stad. Een jaarlijks moment in de begrotingscyclus. De geplande korting op de inkomsten die gemeenten krijgen vanuit de Rijksoverheid en aanhoudende inflatie en hoge prijzen, dwingt ook de gemeente Arnhem tot bezuinigingen. Uit de Perspectiefnota blijkt dat deze nodig zijn voor een sluitende begroting in 2025. Tegelijkertijd blijft de gemeente investeren in de toekomst van de stad. Naast de landelijke korting van € 3 miljard (het 'ravijn') op het gemeentefonds die in Arnhem al verwerkt is en in de recent verschenen Voorjaarsnota door het Rijk gedempt is naar € 2,3 miljard, wordt in het nieuwe financiële beeld in de komende jaren een aantal tekorten waargenomen. Er worden concrete voorstellen geïntroduceerd die het financieel meerjarenbeeld verbeteren, waarmee de begroting in de eerstvolgende jaren sluitend is. Hiermee voldoen we aan het begrotingsadvies van de VNG. Vooral in 2028 is er nog een tekort en zijn nog aanvullende maatregelen nodig, tenzij het Rijk aanvullende middelen beschikbaar stelt.

Voorstel

1. De Perspectiefnota 2025-2028 vast te stellen

Inleiding

Hierbij bieden wij u de Perspectiefnota 2025-2028 aan waarin we beschreven hoe we koersen met het realiseren van onze ambities en aangeven welke keuzes we daarbij (moeten) maken. We werken stevig verder aan onze ambities om de stad duurzamer, groener, kansrijker en meer verbonden te maken.
De Perspectiefnota is het eerste document in de cyclus van begroten en verantwoorden. De Perspectiefnota is een vormvrij document, zonder richtlijnen vanuit de gemeentewet of het BBV. Het gepresenteerde financiële meerjarenbeeld geeft een eerste inzicht voor de Begroting 2025, maar hoeft in tegenstelling tot de Begroting niet te voldoen aan door de provincie gestelde eisen in het kader van structurele en reële sluitendheid.

De Perspectiefnota is als volgt ingedeeld:

- Een inleidend hoofdstuk over de belangrijkste beleidsinhoudelijke ontwikkelingen waar we voor staan, waar we aan werken en met welke (financiële) uitdagingen we geconfronteerd worden.
- Een hoofdstuk over het financiële perspectief voor de komende jaren, met daarin:
  - een algemene inleiding over de verwachte ontwikkeling van de gemeentelijke financiën
  - een concrete duiding en toelichting van de autonome en overige financiële ontwikkelingen

Arnhem GEMEENTE

- eerste voorstellen voor incidentele en structurele bezuinigingen op diverse programma's en voorstellen voor het verhogen van opbrengsten
- Perspectief op fundamentele bijsturing: een hoofdstuk met inhoudelijk aanvullende meer fundamentelere denkrichtingen om tot een in alle jaren structureel sluitende Begroting en meerjarenraming te komen

Beoogd effect

De uitkomsten van de besluitvorming over de Perspectiefnota te betrekken bij het opstellen van de ontwerp Begroting 2025.

Argumenten

1.1 De beleidsinhoudelijke ontwikkelingen en ambities worden toegelicht
In de Perspectiefnota 2025-2028 wordt een actueel inzicht gegeven van de inhoudelijke ontwikkelingen die op diverse beleidsterreinen voor de komende jaren van belang zijn.

1.2 Het begrotingskader wordt geactualiseerd
Met de Perspectiefnota 2025-2028 worden de begrotingskaders bijgesteld op basis van autonome ontwikkelingen en overige financiële ontwikkelingen. Tevens worden voorstellen gedaan voor bijsturing. In de Begroting 2025 zullen deze kaders en voorstellen verder worden ingevuld.

Kanttekeningen en risico's

Net als in de afgelopen jaren is het ook in dit voorjaar onzeker hoe de financiële vooruitzichten voor de komende jaren zullen zijn. Twee jaar geleden was er onzekerheid omdat er nog geen nieuw kabinet was. Vorig jaar ontstond onzekerheid vanwege de onduidelijkheid in het regeerakkoord van het kabinet over de nieuwe financieringssystematiek vanaf 2026. De door gemeenten dringend gewenste duidelijkheid over het structurele financiële perspectief is helaas tot op heden nog altijd niet geboden. De meicirculaire 2024 komt voor alle gemeenten te laat in het proces van het opstellen van kadernota's, waardoor ook het financiële meerjarenperspectief in deze Arnhemse Perspectiefnota 2025 onzekerheid kent. De VNG heeft net als vorig jaar een begrotingsadvies gegeven dat als houvast voor gemeenten dient.
Het risico bestaat dat in aanloop naar de Begroting 2025 duidelijk wordt dat de rijksmiddelen onvoldoende ruimte bieden om alle financiële knelpunten en ambities uit deze Perspectiefnota te dekken. In dat geval worden in de Begroting 2025 voorstellen gedaan om hier op een passende wijze mee om te gaan.

Participatie

De Perspectiefnota is een integraal kaderstellend document waarin de plannen en visies op de diverse beleidsterreinen terugkomen. In de voorbereiding van deze visies/plannen zelf hebben participatietrajecten vaak al plaatsgevonden en/ of zijn nog aan de gang.
Daarnaast is op 17 april 2024 door de Griffie een bijeenkomst georganiseerd in het kader van Raad van stad 2024. In aanloop naar de behandeling van de Perspectiefnota is er op verzoek van de raadswerkgroep burgerparticipatie een brede uitvraag gedaan in de stad. Maatschappelijke organisaties zijn benaderd met de vraag om de gemeenteraad te voorzien van waardevolle raad: *waar liggen kansen*

voor de stad? Deze oproep heeft verschillende reacties opgeleverd, zowel vanuit het maatschappelijk middelveld als vanuit inwoners.

Financiën

Wanneer we de autonome en overige financiële ontwikkelingen in de begroting verwerken, ontstaat voor alle jaren een tekort. Deels zien we in deze Perspectiefnota mogelijkheden om dit in de komende jaren op te kunnen vangen, maar het is onontkoombaar dat daarbij een tekort resteert als het Rijk niet met aanvullende middelen over de brug komt. Met de concrete voorstellen die in deze Perspectiefnota gedaan worden verbetert het financieel meerjarenbeeld zodanig dat in het jaar 2025 een structureel sluitende begroting kan worden gerealiseerd. Ook de weerstandsfactor komt in 2025 boven de minimale norm uit, namelijk op 1,1. Vanaf 2026 resteert echter een structureel tekort. Daarvoor wordt een perspectief geschetst van mogelijke bijsturingsrichtingen op het sociale domein, het fysieke domein, de organisatie en de opbrengsten die een ingrijpender karakter hebben. Met deze lijn volgen we het begrotingsadvies van de VNG, dat adviseert om een sluitende begroting 2025 te realiseren en voor de jaren daarna het tekort te laten zien, maar ook voorbereidingen te treffen om dit tekort vanaf 2026 tijdig te kunnen oplossen. In aanloop naar de Begroting 2025 zal met het verschijnen van de meicirculaire meer duidelijkheid ontstaan over de noodzaak voor het concretiseren van deze bijsturingsrichtingen.

Uitvoering

De besluitvorming van de raad over de Perspectiefnota 2025-2028 wordt betrokken bij het opstellen van de ontwerp Begroting 2025, die eind september 2024 aan uw raad wordt aangeboden.
In de Begroting 2025 zal indien besluitvorming in de raad over de gebiedsvisies Rijnpark en Presikhaaf 3 tijdig heeft plaatsgevonden de grond-/gebiedsexploitatie Spoorzone Arnhem Oost worden geïntegreerd. Dit gebeurt in de vorm van een apart beslispunt in het raadsvoorstel bij de Begroting 2025 en een aparte bijlage bij de Begroting 2025 met een tekstuele toelichting van de mutaties/uitgangspunten tussen de gebiedsvisies en de vast te stellen grex-/gebiedsexploitaties. De geactualiseerde doorrekening en risicoanalyse ten behoeve van de grex-/gebiedsexploitatie zijn dan in de ontwerp Begroting 2025 verwerkt.

Communicatie

Er is een persbericht verzonden over deze Perspectiefnota. Daar waar van toepassing worden externe partijen door hun gemeentelijke accounthouders op de hoogte gebracht van besloten maatregelen.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad
- Perspectiefnota 2025-2028

RAADSVOORSTEL

Besluit van	23 april 2024
Zaaknummer	4155542

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 23 april 2024, nummer: 4155542;

gelet op artikel 189 van de Gemeentewet;

besluit:

1. De Perspectiefnota 2025-2028 vast te stellen.

De griffier, De voorzitter,

GEMEENTE Arnhem